

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2025/26

Destinace (země, město): Německo, Erfurt a Jena

Jméno, příjmení: Aneta Bučková

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Univerzita Erfurt, Filozofická fakulta, Seminář slavistické literární vědy; Univerzita Friedricha Schillera v Jeně, Filozofická fakulta, Institut slavistiky a kavkazských studií

Úvodem

Následující stránky zachycují čtvrtý rok činnosti lektorátu českého jazyka a literatury, který působí současně na dvou univerzitách. Existence společného lektorátu vyžaduje úzkou spolupráci obou institucí a pečlivou koordinaci výukových i kulturních aktivit. Současně však přináší významnou přidanou hodnotu v podobě propojení dvou akademických prostředí. Studující z Erfurtu a Jeny se mohou setkávat při odborných i kulturních akcích, navazovat kontakty a sdílet zkušenosti se studiem českého jazyka a literatury. Toto propojení přispívá nejen k rozvoji studijní nabídky, ale také k vytváření živé a vzájemně propojené komunity zájemců o český jazyk, literaturu a kulturu.

Charakteristika pracovišť, možnosti studia

Univerzita v Erfurtu funguje ve své současné podobě od roku 1994, navzdory tomu však patří k nejstarším univerzitám v Německu. Její historie sahá až do roku 1379. Po svém zrušení v roce 1816 byla znovu obnovena teprve v 90. letech 20. století. Dnes se profiluje především jako univerzita zaměřená na humanitní vědy a přípravu budoucích učitelů. V současnosti zde

studuje přibližně 5 700 studentek a studentů.¹ Slavistika je součástí Semináře literární vědy, přičemž hlavním vyučovaným slovanským jazykem je ruština, kterou si studující mohou doplnit studiem češtiny.

Univerzita Friedricha Schillera v Jeně byla založena roku 1558 a navazuje na dlouhou akademickou tradici. V akademickém roce 2025/26 zde studovalo 16 552 studentek a studentů,² což představuje výrazně větší instituci, než jakou je univerzita v Erfurtu. Lektorát češtiny je začleněn do Institutu slavistiky a kavkazských studií, jenž nabízí rozsáhlé spektrum jazyků a kultur. Vedle češtiny je možné studovat také ruštinu, ukrajinštinu, polštinu, bosensštinu/chorvatštinu/srbštinu/makedonštinu a bulharštinu. Z neslovanských jazyků institut zajišťuje výuku albánštiny, řečtiny a gruzínštiny. V současnosti lze češtinu studovat jako druhý slovanský jazyk v kombinaci s ruštinou, od příštího akademického roku však bude možné zvolit češtinu, stejně jako ostatní slovanské jazyky, i jako hlavní studijní jazyk.

Výuka a počty a složení studujících

Ve čtvrtém roce společného lektorátu byla šestnáctihodinová dotace lektorátu rozložena více méně rovnoměrně mezi Jenu a Erfurt; zároveň pokračovala praxe kurzů otevřených pro studující z obou univerzit.

V zimním semestru lektorka vyučovala v Jeně Základní kurz češtiny A (*Tschechisch Grundkurs A*) a Pokročilý kurz češtiny A (*Tschechisch Aufbaukurs A*). Jazykový kurz na úrovni B1-B2 byl otevřen jak pro Jenu (pod názvem *Sprachkurs 1*), tak pro Erfurt (*Tschechisch B2.1*), i když se přihlásili pouze studující z Jeny. Všechny jazykové kurzy měly čtyřhodinovou časovou dotaci. V Erfurtu se dále uskutečnil seminář Literární laboratoř 1 – scénické zkoumání (*Literaturlabor 1 – szenische Erkundungen*) zaměřený na veřejnou prezentaci českých literárních textů v německém překladu. Tento kurz se konal s dvouhodinovou časovou dotací. Jak v Jeně, tak v Erfurtu se lektorka hodinu týdně věnovala studujícím individuálně v rámci neurojazykového koučinku (*Neurolanguage Coaching®*).

Na zmíněné jazykové kurzy navázaly v letním semestru kurzy Základní kurz češtiny B (*Tschechisch Grundkurs B*) a Jazykový kurz B1/B2 (*Sprachkurs 2/Tschechisch B2.1*).³ Rovněž

¹ <https://www.uni-erfurt.de/universitaet/profil/portraet>, 5. 8. 2026.

² <https://www.uni-jena.de/179399/zahlen-fakten>, 5. 8. 2026.

³ Pokročilý kurz B (*Tschechisch Aufbaukurs b*) se neuskutečnil z důvodu nízkého zájmu studentek a studentů.

jazykový koučink pokračoval se čtyřhodinovou dotací pro dvě studentky z Jeny. V semináři Literární laboratoř 2 – od čtení k inscenování (*Literaturlabor 2 – Von der Lesung zur Inszenierung*) byli studující s časovou dotací dvě hodiny týdně postaveni před úkol vytvořit divadelní inscenaci na základě básnické sbírky *Antikódy* od Václava Havla (viz níže). S erfurtskou kolegyní Annou Förster lektorka koncipovala seminář Čtení literatury v překladu (*Übersetzte Literatur lesen*), jehož jádrem byly překlady současné české literatury. Seminář se zabýval otázkou, jak číst překlad jako překlad a jaké další okolnosti ovlivňují nejen recepci přeloženého textu (například obálka knihy nebo paratexty), ale také publikování překladu jako takové (například vliv literárních cen na překlad). Součástí tohoto semináře bude exkurze na Frankfurtský knižní veletrh v říjnu 2026, kde bude Česká republika hostující zemí. Kurz byl otevřen pro studující z Erfurtu i z Jeny.

Počty studujících jsou uvedeny níže – viz tabulka 1. Jazykové kurzy se otevírají pro studující všech ročníků i oborů, takže se v nich setkávají studentky od 1. ročníku bakalářského studijního programu až po doktorské studium. Kromě toho jsou skupiny tradičně oborově velmi rozmanité. Menší část studuje slavistiku a čeština je jejich druhým nebo třetím slovanským jazykem (do budoucna bude v Jeně možné studovat češtinu také jako první slovanský jazyk). Ostatní volí češtinu ze zájmu o slovanské jazyky, sousední zemi a její kulturu nebo z osobních důvodů. Do literárně zaměřených kurzů se mohou zapisovat studující až od 2. ročníku studia. Koncepce oboru Literární věda (*Literaturwissenschaft*) v Erfurtu umožňuje volbu modulů zaměřených na literaturu z různých jazykových oblastí. Tak se mohou s českou literaturou seznámit i studující, kteří si jako obor nezvolili slavistiku, ale literární vědu se slavistickým, případně i jiným zaměřením. Lze se domnívat, že tato otevřenost zvyšuje dosah zahraniční bohemistiky, protože zpřístupňuje českou literaturu v překladu i studujícím bez předchozích jazykových znalostí.

kurz	zimní semestr	letní semestr
Základní kurz češtiny A, B	13	6
Pokročilý kurz češtiny A	2	-
Jazykový kurz 1, 2	3	4
Literární laboratoř 1, 2	7	5
Čtení literatury v překladu	-	17
Jazykový koučink	2	2
celkem	27	31

tabulka 1 – počty studujících

V jazykových kurzech lektorka primárně pracovala s učebnicemi *Česky krok za krokem 1 a 2* z autorské dílny Lídy Holé. Do výuky systematicky zařazovala i původní tvořivé aktivity vycházející z dramapedagogických her a cvičení. Jejich cílem bylo jednat vybudovat bezpečné prostředí a podporující, uvolněnou atmosféru, jednak posílit schopnost spontánního užití češtiny v rámci hry v roli.

Pravidelnou výuku doplňují individuální konzultace a práce s platformou Moodle, kde jsou dostupné materiály z hodin, domácí úkoly i aktuální informace o české společnosti, politice a kultuře. Studující zde také odevzdávají své texty.

Na obou pracovištích lektorka opětovně využila možnosti anonymizované elektronické evaluace výuky, jejíž výsledky poté se studujícími osobně reflektovala. Studující ocenili především interaktivní hry a cvičení, které jim pomáhaly dlouhodobě si zafixovat probírané jazykové prostředky. Obzvláště potěšující byla studentská nominace lektorky na cenu za nejlepší výuku na univerzitě v Jeně.

Činnost nad rámec pracovních povinností, zapojení do aktivit semináře/institutu

Pravidelnou výuku lektorka doplnila řadou aktivit zaměřených především na českou kulturu. V zimním semestru se v Jeně uskutečnil hudební večer s lidovými písněmi a koledami, kde měli studující možnost zazpívat si česky s živým hudebním doprovodem. V období adventu se také v Jeně uskutečnila již tradiční vánoční besídka, tentokrát koncipovaná jako „ochutnávka“

vánočních tradic různých slovanských a kavkazských zemí; nechybělo ale ani společné zpívání *Tiché noci* v různých slovanských jazycích. V lednu 2026 navštívil Erfurt Zbyněk Fišer z Masarykovy univerzity a nabídl studujícím dílnu tvůrčího psaní. Semestr zakončila veřejná prezentace kurzu Literární laboratoř 1, pro kterou si studující připravili přednes textů od Karla Čapka, Karla Jaromíra Erbena a Jiřího Voskovce a Jana Wericha.

Jedna ze studentek literárního překladu v Jeně se opět zapojila jako porotkyně překladatelské soutěže Českých škol bez hranic *ČESKY rozumím, mluvím, píšu, čtu a překládám!*, ve které zhodnotila překlad dítěte s češtinou jako zděděným jazykem a spolu s lektorkou zformulovala krátký posudek v českém jazyce.⁴

Jedním z vrcholů akademického roku se stalo XV. pracovní setkání lektorek a lektorů češtiny jako cizího jazyka v německojazyčném prostoru s názvem *Literatura jako médium pro výuku jazyků a mezikulturní dialog*. Durynský lektorát převzal organizaci odborné konference s dlouholetou tradicí, která slouží nejen kontinuálnímu vzdělávání univerzitních vyučujících češtiny, ale také rozvíjení kontaktů mezi jednotlivými pracovišti a udržování vysoké odborné i didaktické úrovně bohemistických lektorátů. Pro akci se podařilo získat finanční podporu Česko-německého fondu budoucnosti, Nadace Sparkasse Jena-Saale-Holzland a Moravské zemské knihovny. Podrobnější zpráva vyjde v časopise *Krajiny češtiny* č. 18.

Téma pracovního setkání souviselo s výše zmíněným hostováním České republiky na Frankfurtském knižním veletrhu. Účastníci se tudíž zaměřili na zprostředkování současné české literatury ve výuce českého jazyka a reálií. Doprovodnou akcí byly literární *Nové hlasy z Česka*, které proběhly v Univerzitním knihkupectví Thalia v Jeně. Pozvání přijaly překladatelky Daniela Pusch a Susa Wolfrum, které pohovořily o svých aktuálně publikovaných překladech i o literárním překladu obecně. Rozhovor zakončila podnětná diskuse s publikem.

V letním semestru lektorka navázala v Jeně spolupráci s polským lektorem Dawidem Kitou. Společně připravili workshop věnovaný české zpěvačce s polskými kořeny Ewě Farne. Studujícím češtiny i polštiny se tak naskytla příležitost nejen dozvědět se více o reáliích „své“ cílové země, ale také seznámit se se základy dalšího západoslovanského jazyka a vyzkoušet si interkomprehenci v praxi.

⁴ Krátkou reflexi lektorky naleznete v newsletteru Českých škol bez hranic: https://csbh.cz/wp-content/uploads/2026/01/NL_spoluhodnotitele.pdf, 5. 8. 2026.

Lektorka také studujícím v Jeně nabídla půldenní workshop inspirovaný experimentální básní *Týdenní rozvrh* od Václava Havla. Zúčastněné čekalo již tradiční propojení metod dramatické výchovy s výukou českého jazyka a reálií. Tvůrčí dílna byla zároveň koncipována jako východisko celosemestrálního divadelního projektu zaměřeného na *Antikódy* od Václava Havla. Na projekt se přihlásili dva studující, kteří doplnili výše zmíněný erfurtský kurz Literární laboratoř 2. Semestr byl zakončen společným divadelním představením s názvem Anekdoty o Antikódech (*Anekdoten zu den Antikoden*), které bylo dvojjazyčné a bylo uvedeno jak v Erfurtu, tak v Jeně.⁵

V akademickém roce 2025/26 lektorka dále spravovala instagramový účet *Tschechisch_in_Thueringen* (Čeština v Durynsku).⁶ Cílem je rozšiřovat povědomí o konaných akcích i o možnostech studia češtiny. Studující se v průběhu roku aktivně podíleli na vytváření příspěvků o české kultuře nebo o své osobní zkušenosti s češtinou.

Pracovní podmínky, vybavenost pracoviště

Na obou univerzitách má lektorka k dispozici pracovní stůl a může využívat místní počítačové vybavení. V Erfurtu má vlastní malou kancelář, kde je umístěna také knihovna lektorátu; v Jeně sdílí kancelář se třemi dalšími kolegy a kolegyněmi. Technické zázemí pro tisk, kopírování a skenování je na obou pracovištích dostupné a většinou bezproblémově funkční, stejně jako internetové připojení. Kvalita vybavení učeben je však různorodá – reproduktory či HDMI připojení nejsou vždy samozřejmostí, což může výuku komplikovat.

Lektorka v Durynsku působí bez pracovní smlouvy s některou z univerzit. V Jeně získala status hostující vědkyně (*Gastwissenschaftlerin*), který jí umožňuje využívat univerzitní infrastrukturu. V Erfurtu se tento status nepodařilo z administrativních důvodů získat, což vyžaduje individuální řešení některých situací – například v případě proplacení cestovních nákladů spojených s exkurzí bude nutné uzavřít speciální smlouvu.

Erfurt 6. srpna 2026

Dr. phil. Aneta Bučková

⁵ Krátký článek a fotografie z premiéry: <https://www.uni-erfurt.de/philosophische-fakultaet/seminare-professuren/literaturwissenschaft/professuren/slawistische-literaturwissenschaft/aktuelles-1/news-detail/anekdoten-zu-den-antikoden-eine-experimentell-angehauchte-quizshow>, 5. 8. 2026.

⁶ Instagramové příspěvky je možné sledovat zde: https://www.instagram.com/tschechisch_in_thueringen/#, 5. 8. 2026.

Fotografická příloha

Literární čtení Nové hlasy z Česka

Divadelní představení Anekdoty o Antikódech